

## KROZ RUKOPISNU OSTAVŠTINU

**KSENIJA CAR ILIĆ**  
Narodna knjižnica i čitaonica  
Crikvenica

### UVOD

Zadovoljstvo mi je na ovako važnom skupu prezentirati dio vrijedne rukopisne građe koja se čuva u našoj Knjižnici u Selcu, ogranku Narodne knjižnice Crikvenica.

Danas u Narodnoj knjižnici u Selcu imamo bogate tragove života i rada znamenitih ljudi našeg kraja.

Uz svoj redoviti fond knjižnica posjeduju dvije dragocjene rukopisne i književne ostavštine dr. Vinka Antića i Ivana Lončarića Papića, obojice Selčana.

U ovoj prezentaciji samo jednog dijela rukopisne, književne građe želim se zadržati na vrijednoj donaciji dr. Vinka Antića, koja je značajna za našu cjelokupnu književnu kulturnu baštinu, i kratko se osvrnuti na književnu ostavštinu Ivana Lončarića Papića, osobito važnu upravo za Selce.

**Dr. Vinko Antić** bio je kulturni i javni djelatnik čiji je plodonosni životni put (Selce, 1905. – Krk, 1993.) rezultirao opsežnom i raznolikom rukopisnom ostavštinom koju je za života darovao našoj knjižnici. Antićeva ostavština sadržava njegove autografe, izvorna pisma, fotografije i radove drugih poznatih osoba i književnika kao što su Janko Polić Kamov, Nikola, Milutin i Vladimir

Polić, Viktor Car Emin, Antun Barac, Vladimir Nazor, Mate Balota, Drago Gervais ...

Kao povjesničar književnosti Vinko Antić se koristio rukopisima, novinskim tekstovima i korespondencijom tih književnika kao građom za svoje znanstvene radove. Građa je pristizala Antiću na različite načine, a važan dio njegove ostavštine koji se odnosi na književnost stekao je poznanstvima i prijateljstvom s pojedinim istarskim i kvarnerskim književnicima. Osobito je važno bilo blisko prijateljstvo s Nikolom Polićem, članom poznate riječke književne obitelji Polić, koji je Antiću ostavio svoju književnu građu koja obuhvaća i originalne rukopise te prepisku Nikolina poznatijeg brata Janka Polića Kamova. Najvrednijima se smatraju njegova pisma, iz kojih se može iščitati dinamika svakodnevnog Kamovljeva života.

Pisma:

najstarijem bratu Milutinu, u kojemu spominje i brata Dušana; nije datirano, dopisnica Branimiru Vizneru Livadiću iz Rima 1907., pismo braći iz Marseillea 1909., pismo bratu Vladimiru iz Bologne 1910. i druga...

Ostavština obuhvaća i:

– Kamovljevu *Riječ* srednjoškolcima u Lokvama 26. srpnja 1902. (originalni rukopis),

– originalni rukopis Kamovljeva nacrtu za ciklus priča ECCE HOMO! – *Naše duše pred ogledalom smrti*, napisanih u Puntu 1908. i 1909.g.,

– prvu pjesmu desetogodišnjeg Janka, napisanu rukom u spomenar njegove sestre Milke 1896. g.



*Slika 1. Janko Polić Kamov*

Uz rukopise, Knjižnica posjeduje i unikatne fotografije obitelji Polić. Od ukupno 68 spomenut ću samo najznačajnije:

- fotografija Ante Polića, oca Janka Polića (umro 1905.),
- fotografija njegove majke Gemme Gerbaz, udane Polić, s kćerima Marinkom i Milkom, snimljena oko 1885.,
- obiteljska fotografija u dvorištu ispred ville Gemma na Pećinama, na kojoj

J.P.Kamov sjedi, prvi zdesna, iz 1895.,

– dijete iz obitelji Polić; datum je nečitljiv, u desnom kutu stoji J. ili G. Polić; vjerojatno je riječ o Janku ili Nikoli Poliću,

– Jankova sestra Zorka Beatrice Marija na odru 14. ožujka 1880.g.

– svjedočanstvo o dramatičnom trenutku obitelji Polić,

– najpoznatiji i najčešće viđen jedan od dvaju sačuvanih fotoportreta J.P.Kamova; čuva se upravo u našoj knjižnici.

Vrlo važan dio ostavštine Nikole Polića jest i njegova korespondencija sa značajnim hrvatskim književnim imenima prošlog stoljeća: Tinom Ujevićem, Ivanom Goranom Kovačićem, Dobrišom Cesarićem, Slavkom Kolarom, Vladanom Desnicom, Ljubom Wiesnerom, Dragom Gervaisom i književnim

povjesničarom Antunom Barcom. Posljednja dvojica bila su i predmetom posebnoga znanstvenog interesa Vinka Antića, koji je istražujući i sam prikupio neke njihove originalne rukopise, korespondenciju i dokumente, među kojima se nalaze školske i fakultetske svjedodžbe Drage Gervaisa. Osim navedenoga, vrijedno je spomenuti i originalne rukopise Viktora Cara Emına, kao i ostalu

građu vezanu za tog književnika kojim se Vinko Antić kao književni povjesničar bavio.

Antić je skupio bogatu dokumentaciju radova u prijepisu i izvorniku o 188 stvalaca.

U ostavštini su i rukopisi samog Antića, od školskih bilježnica do doktorske disertacije i njegovih posljednjih radova. Među njima nalazimo i velik broj izvornih spisa, zapisnika i dokumenata pojedinih institucija s našeg područja. Prema slobodnoj procjeni, riječ je o 200 000 stranica cjelokupne ostavštine.

Antićeve ostavštine Knjižnica u Selcu preuzela je 1993. g., a darovnica dr. Vinka Antića od 16. kolovoza iste godine nalazi se u arhivu Knjižnice.

Drugu vrijednu ostavštinu poznatog Selčanina Ivana Lončarića Papića Knjižnica je preuzela od Turističkog društva Selce 1968. godine, a 1981. iz privatnog vlasništva otkupljuje ostatak pisane građe i postaje vlasnikom cjelokupne rukopisne ostavštine toga svestranog Selčanina.

Ostavština I.L.P. obuhvaća danas oko 350 svezaka knjiga, časopisa i drugih publikacija te rukopisnu zbirku od 50-ak različitih svezaka rukopisa pisanih i oslikanih njegovom rukom.

U tim je bilježnicama ostalo zabilježeno Papićevo književno stvaralaštvo: prozni radovi, drame i pjesme. Posebno su značajne drame koje su prikazivane i za njegova života: *Primorka*, *Mare Mažurana*, *Šverc*, a ostali su samo ulomci drame *Prosac*.

Izgubljena je komedija *Dumica*, no iz njegove korespondencije s Ivanom Matetićem Ronjgovim razvidno je da je dana Ronjgovu na uglazbljenje te postoji

velika mogućnost da se nalazi u njegovoj ostavštini.

Jedina objavljena knjiga za Papićeve život jest knjiga crtica *Paćuharije*, objavljena u vlastitoj nakladi 1933. g.

Papić je bio osobito ponosan na Diplomu Društva hrvatskih književnika u Zagrebu, koju je dobio 28. srpnja 1936. g., otkad je postao članom tog društva kao promicatelj hrvatske knjige.

### CILJEVI (ČUVANJE, OBRADA, PREZENTACIJA)

Navedene su ostavštine otrgnute zaboravu, stručno obrađene i prezentirane javnosti.

Izuzetna vrijednost fonda naše zavičajne zbirke jest rukopisna građa, koja je ponos svake zbirke. Unikatna je te posebno zaštićena. Njezina obrada započeta je 1999. g., a na tom je dugoročnom projektu uz voditeljicu Knjižnice Editu Jeličić Krpan, koja je i koordinirala poslove obrade, radio mr.sc. Miljenko Pandžić iz Zagreba te desetak vanjskih suradnika. Do sada je velik dio građe stručno obrađen, najoštećeniji je dio restauriran, a trenutačno je u tijeku priprema za digitalizaciju.

Vrijednost rukopisne građe i fotografija obitelji Polić prepoznao je Državni arhiv u Rijeci, u čijem je izdanju objavljen izvrstan katalog izložbe o životu i djelu Janka Polića Kamova s naslovom *Kamov u arhivskim zapisima*.

Sa željom da se što bolje prezentira bogata zavičajna građa naše knjižnice, uvijek smo se rado odazivali zahtjevima raznih korisnika i davali građu na uvid za diplomatske radove, monografije, knjigu i film o Janku Poliću Kamovu te za novinske članke ili znanstvene radove.

**ZAKLJUČAK**

Radni entuzijazam i oduševljenje hrvatskom baštinom kao prepoznatljivi znakovi duhovnog preporoda mogli bi biti kratkog vijeka ako društvena zajednica ne uoči iznimnu važnost zbirke i ne podrži nastojanja da se građa očuva i prezentira. Promišljajući o radu naše knjižnice – o skupljanju, obradi, čuvanju fonda i borbi za očuvanje i promicanje zavičajne zbirke, s ponosom želim istaknuti da smo zadovoljni postignutim. Zavičajna je zbirka dokazala da je mjesto u kojemu se prepleću slike prošlosti s prizorima intenzivne sadašnjosti, a nesumnjivo i budućnosti.

**THROUGH THE LEGACY OF MANUSCRIPTS**

*Every human trait and phenomenon wants to be presented. Man is a social being and wants to give everything around him a purpose, to discover why something is and what the aim of that is. Today the National Library in Selce keeps rich traces of life and work, of the existence and activities of prominent individuals from thi region. Over the past several years there has been a growing interest in local history collections. An increasing number of scholars study these holdings and they publish their findings in newspapers, periodicals, collections of articles and in books. Various exhibitions of interesting local history holdings are to a growing extent attracting the attention and interest of local people and visitors. The National Library and Reading Room in Selce, which is a subsidiary of the Public National Library and Reading Room in Crikvenica, holds not only its regular holdings but also two invaluable bequests of manuscripts and literary material by Ivan Lončarić Papić and Dr Vinko Antić, both of them born in Selce. This article deals only with the literary legacy and focus on the valuable donation by Dr Vinko Antić.*